

توانیوه وای لێبکن به به کجاری
له کاره ئهدهیه کانی دابیریت .
تا ئیستا پینج کتییی له بابتهی
کورتیه چیرۆک و بیری راگوزاری دا
بلاوکردۆتهوه ..
کتیییکی تری به هاوبهشی خۆی و
خوشکیکی لهژیری ناوی « رۆکه
گوناهااره کان مان » دا بلاوکردۆتهوه .
ئهنجامی ترس به کێکه له و کورتیه
چیرۆکانهی چیرۆک نووس سهره
نوغلی .

(۱)

دهوربهی نیوه شهو بوو که
له کۆبوونهوه که هاتنه دهڕۆ، ناسمان
ههوریکی باراناوی دای گرتبوو ، ئه
جۆگه له ناوهی چهند ههنگاوێ له
دهرگای ماله کهوه دووربوو ئهتووت
(فهره) بهکی رهشی قهترانی به و
بهو شهوه ئهکش .
هیچ تروسکایه که له ماله کانموه بهدی
نه دهکران . به جووته لا رینگای
قوره چلپاویه کانی نزیك
شوسته که بیان گرتبوه بهرو پیا
ئهرۆیشن ، ههر ههنگاوێکیان دهنا
سێ بهشی قاجیان له ناو
قوره لیتناویه کان دا تقووم دهبوو !
جار به جابیکیش له نزیکانیکهوه
دهنگی (شاوړ) تیک تیکه به وهی
سه گهله دهبوو ، له پریکا تلامابی
دوو زهلام له وهیری کۆلانه کهوه
دهرگهوت ، ناچار کسانه دواوه
خۆیان له پهنا دیواریکی نزیك دا
شاردهوه ، بۆ ماوه یهك وهستان و
تقیان له خۆیان بری ، تا دور
زهلامه که به تهواوهتی له بهر چاو
وون بوون و تریه ی پریان تهما !!
فزهیان لێوه نههات تا به کجاره کی
شهقامه سهره که به بیان به تهواوی
بری ، ئینجا وورد ووردو زۆر
له سهرخۆ ملی رینگا که بیان گرت و

میلی ههلبژیردراوه و بسووه به
نویسنری (مانیا) .
له سهردهمه کانی (پارتیی
دیموکرات) دا بۆ چهند جار تیک
تهختی وهزارهتی پینج سپێردراوه ،
ژیانی ئهده بهشی له سالانی دوایی
قوتابخانهی ئاماده یهوه
دهست پینج کردوه ، خۆی و چهند
هاوربه کی گوفاریکی ئهده بی بیان (له
سالانی ۱۹۲۹ - ۱۹۳۱) لهژیر
ناوی (ههردهم لاوان !) دهر کردوه ،
سهردهمه کانی خویندنی له
(ستراسبورج) کاریکی باشیان
کردۆته سهر گهشه سهندنی ژیا
له ساله کانی (۱۹۳۳) وه چیرۆکه کانی
له گوفاری (دارلگ) دا بلاوکردۆتهوه ،
ئهم گوفاره دهواریکی بالای له رۆ
خسۆش کردن بۆ بلاوکردنه وهی
نموونهی ئهده بی هاوچهرخی
تورکی دا گیتراوه .
ههرچنده کاروباری رامیاری
تا راده یهك مهودای ئهوه بیان نه داوه
سهره نوغلی به کجاره کی خۆی بۆ
ئهده بو هونه ره که ی تهرخان کات ،
بهلام به وه بشهوه هیشتا نه بیان

سهره تایه
سهره نوغلی له سالی
۱۹۰۹ له ئهستامبول هاتۆته دنیاوه ،
بنه ماله که ی له تورکه کانی
(نازهریه بجان) له تورکیا نیشته
جین بوون ،
ئهمه د ئاغانوغلی باوکی له
پیاوه ناو داره کانی زانست و سیاسهت
مهندی تورکیا بووه .
سهره کۆلیجی (حقوق) ی
له ئهتقره تهواو کردوو باشان
چۆته زانکۆی (ستراسبورج) به
نیازه وه خویندنی بالاتر تهواو کات ،
بهلام له سالی (۱۹۳۲) دا پینش
ئوهی نامه ی دکتورا تهواو کات
ناچار بووه بگهڕینه وه بۆ تورکیا تا ،
ئهرکی بهختیوکردنی ختیزانه که ی
بگهڕینه ئهستۆی خۆی .
له گهله کارو فهرمانی میری دا کاری
کردوه ، باشان دهستی له (وهزیفه)
هه لکرتوهو خۆی به کاروباری
پاریزهر (بهوه خهریک کردوه .
هاوبهشی له (پارتیی دیموکرات) دا
کردوه ، له سالانی ۱۹۵۰ وه تا
۱۹۵۷ بۆ سێ خولی ئهنجومه نی

**صمد تاغا ئوغلو نوسىيوتى
احمد سلام گردويىتى به كوردى**

- لهبەر دەمى (سەرا) كەدا ئىستىكىيان — تۆ بلىجى ئىم كارەمان —
بۆ كورد ، لەپىر بەكىكىيان رووى كوردە سەربىگىرى .. ئەي ئەگەر —
هاوپىتكەي : سەرى نەگرت .
- ئەلجى ئەلەرزى !
— منبش وەك تۆ
— سەبىنچ چاومان بەبەكتر
دەكەوتتەوہ
— كى ئەلجى ؟
- تير دەستى بەكترىيان گوشىد
بى ئەوہى بە خۆيان بزائى لەبەكتر
دابران
— « كى ئەلجى .. كى ئەلجى ؟ »
« سەبىنچ چاومان بە بەكتر
دەكەوتتەوہ » ئاى لەم قسە
قۆرئانە !
- ئەوى ئەم قسانەى لەبەر
خۆبەوہ دەكرد كابرابەكسى لاوازى
بچكۆلانەى قۆ زەردبوو ، لە قوولابى
چاوە شىنەكانبەوہ تروسكايى ترس
بەدى دەكرا ، ئاوورپىكى داىبەوہ بىنى
وا هاوپىتكەى وورده وورده دوور
دەكەوتتەوہ ، لە دوورەوہ بالا بەرزە
لاوازەكەى وەك شىتىكى عەنتىكە ھاتە
بەرچاۋ .
- جارتىكى تر لەبەر خۆبەوہ
دوتى :
- رەنگە قەت چاومان بە بەكتر
نەكەوتتەوہ ، كى نالئى دىمەنى
ئەمشەو و تىشكى ئەم رۆ
شنىيانەى ئەم شەقامە پانو
پۆرە دوا يادگارى بىنىنمان
نابى ؟ !
- لە پر ھەستى كرد ماندوتى
زىفى لى سەندوہ ، بوئے بە
زەحمەتتەكەوہ ھىزى داىبە بەر خۆى و
چاوى بۆ شوپىتىك گىرا تا پالى لى
باتەوہو كەمى لە شى شەكەسى
بەھوتتەتتەوہ ، لە نرىكەوہ
قەنەفەبەكى تەخنى بەدى كرد بىن
سپو دوو تەخت لەسەرى راكشا !
- تازە خۆ ئىمە لە بەكتر
وون بووین ، ھەر چۆن بىن
ئەم كارەى دەستمان داووتى
ئەبى بىبەنە سەر ، ئەوسا
ئەو زىانەى ئىمە دەمانەوئى
سەر لەنوئى لە دابك
دەبىتتەوہ ..
- ئى باشە ئەگەر
سەرنەكەوتىن ؟ ! بە ترستەكەوہ
سەبىرىكى ئەم لاو ئەو لای
خۆى كرد ، كەسى بەدى
نەكرد ، ..
- تازە زىانى لە دەست چوۋ
بوو ، ھىچ ھىواىبەكى بەم دىبابە
نەمابوو ، لەو پرواىبەدا نەبوو جارتىكى
تر ھىچ شىئى بە دەمبەوہ پىن بگەنى !
- باشتر واىبە بىر لە ھىچ
نەكەمەوہ .. پىاو چى لە ناو
چەواندا نووسرائى ھەر
ئەوہبە . چاوى نووقان ،
وېستى كەمى خۆى لە بىر
بچىتتەوہ ، چەند چركەبەكى
نەخاىاند واى زانى چەند
سەعاتىكى بەسەر بردوہ ، لە
ناگوتىكا راپەرى و دىسانەوہ
لەبەر خۆبەوہ دوتى :
- ئەي ئەگەر كەوتىنە
داوہكەوہ ؟
وہكو بەكى لە تەنشىتەوہ
بچرىنچى بە گوىيا :
- « نا .. نا .. نابىن وا بىر
بگەتتەوہ
- ئەلجى (شەبتان) تىك بەگوئىما
دەچرىنچى ، ئەم كلرەمان سەر
ناگرى .
مەسەلەى بىر كردنەوہ لە
(شەبتان) ھىنايە پىن كەنن !
مىشكماندوہ ..
لە پر واى ھاتە بەرچاۋ ، كەدوو
چاوى زەقى ناگراوى لەو
بەرىبەوہ ئەبىرەقنىتتەوہ ،
لە جى بەكەى
خۆى راپەرى كلبەو گىرى
چاۋەكان وون بوون ، لە
پشتەوہ گوئى لە دەنگە دەتكى
پىن بوو ، سەرى وەرچەرخاند ،
سەرخۆشەك بو لىترى ئەدا
بەرەو رووى ھات ، لە دلسى
خۆيا دوتى :
- وا دىبارە نەگەت ! توبش دوا
شەوى ھەمرە !
- مەرگ ، مەرگ ، مەرگ
زىاد لە سەد جار ئەم
ووشەبەى دووبات كردەوہ
مەرگ لە پىناۋى چىبا ؟
- لە پىناۋى بىرىكدا ، لە پىناۋى
بىرىكى راست و بىن گەرد دا ..
- « خۆى شەرى زىانو مردنە
ئىمە پىا تى ئەبەرىن .. ئەنجامىش
سەركەوتن ھەر بۆ ئىمەبە .. »
ھەموو چەند سەعاتىكى تر ناخاىەن
بە پىن (دادگا) سىدارەت بۆ
ھەل دەخەن ، ئەي تۆ خۆت نالى
شەرى زىانو مردنە ، چى تىبابە
شەھىد ئەبى و سەربەرزىش ھەر بۆ
شەھىدانە .. وانى بە ؟ ..
- « ئاى لەم قسە پرووچانە !
زىانى نەسرى چى ؟ ئەگەر پىلو
ئىسك و پروسكى بىن بە خۆل ! »
« تازە كار لەكار ترازاوہ ، تەق رۆكرى
چۆن ھەل ئەگىرتتەوہ ! »
« بە تۆ چى ئەگەر مەبەستەكەبشت

پیکا تو هر چيک بي ، بتهوئ و نه تهوئ داره ستيکي و هيچي تر ! . « نا .. نامن دار دهست نيم .. من بؤ بهدي هيناني بيروباومري خسوم هاوبه شيم لهم کاره دا کرده » .
 کزه بايک هللي کرد ، درمخته کاني راوشاندو بالنده کاني به سر لقو پۆپه کانه وه راجله کاندو چهند گه لايه کيش هل لومرين و که و تنه خواره وه .
 « سه بينج توئيش وهک نم گه لا دارانه همل نومريت و لاشه کهت به دهه کزه باوه نه له رپته وه » .
 له بهر خۆپه وه نم قانه ي نه زرکاند ، وای زاني نم رسته به ي دوایباني به دهنگيکي بهرز له دهه درچوه ،
 « ومه وه سر خۆت ، زۆرت به بهرمه وه ماوه نه گهر بتهوئ ! »
 « نه گهر بتهوئ .. رزگارت ده پو و ژيانت سر له نوئ بؤ دنوسرپته وه ، ژبانيکي پر له خۆشي و رابواردن ، سه ره تاي ژبانيکي رهنگاو رهنگي پر له روئشنايي و غه لبه غه لب ، به خويش نم چه شنه ژيانته به خۆته وه نه ده بيني ! »
 له پر داري قناره که ي هاته بهرچاو ، خۆي وای بيني له ناوه پراستي سنج پابه ي قناره که دا ده ستاومو گورسه که ي خراوته مل .. رهنگي هل ليزرکاوه و زمانسي له نيسوان دانه کانيه وه وه کو پارچه گوشتيکي ناوساو دهر به پيوه ! .
 راجله که ي و چاوي خۆي نووقان .
 « ناي ! نه وه نه ترسي ؟ راکردن به دوای بيروباومري بؤشو گوم رادا چ دادتيکت نه دا ، روانه راستيه مهنه کان چۆن به ره و پيرت دپن .. جولانه وه به که ي بچکولانه ، همر خۆپهخت کردنيکي بچکولانه نم

به رده ره شه وه کو شو له سه رتا پاي ژيانت دا نه مالن ! »
 « به لام نم جولانه وه بچو که چي به ؟ باشه چي بکه م ؟ »
 « سه پر که .. له و به ره وه نه و (مه خفه ره) نه بيني »
 له جيتگا که ي خۆي راپه ري وهک بيهوئ فورتمی زه لامتيک بگريئ و شالوي بؤ به ريئ .
 من و ناپاکی نامن و به دهسته وه داني هاوريگانم ، مستيکي کيشا به سه ري خۆيا ، ناپنج بيري و ام همر به خه بال دا بيت ! .
 نينجا له پر خۆي وای هاته بهرچاو نه گهر هاتو ريگاي دووه مياني بؤ خۆي هل ليزارد چي به سه ر دئ پنج گومان نه وسا جلو بهرگي نوئ نه پۆشسي و پيتلاوي بريقه دار له پهنه کاو گيرفانه کاني هه ميشه به پاره ده ناوستين و همر نه وساش به سه ر شه قامه پانو پۆره کان دا ديت و ده چن و خه لکه کش له تر سانا ريزي لئ ده گرن ، به لام همر ، که ده گاته ناستيان دهسته دهسته و کومهل کومهل رووي لئ ومرده گيرنو لئ ي دوور ده که ونه مو ده بهوئ قه بيان بؤ بکات به لام خه لکه که وهک کيرو لال قه بيان لئ وه نايهت ! .
 « وای بير نه که بته وه .. نه که ي وای بير بکه بته وه نه گهر وای تچ بگه ي به و چه شنه هاو زمانه کهت ده ورو خولت بدن همر وهک ده ورو خول دانسي به پووله به ده وري چرادا نه وای تا بلئ ي به هه لدا چوويت ! » .
 له پر گوئ ي به قاقابه کسي تر سناک زرنگابه وه ، که ناوري دابه وه هيچي نه بيني ..
 « خۆت چۆنت دهوئ وای بکه .. به لام من لهم کاره ده کشيته وه » .

ههستي کرد همر خۆي به نه نيا ماوه ته وه ، وهک به پراستي نه وي نه نيشتي لئ ي کشاپته وه ، هه لسا به سه ر پئو به پاکردن پئ ي ماله وه ي گرت بهر ، له سه ر به يزه کاني مائيشه وه همر ههنگاويکي کرد به دووان ، چوه زووره که ي خۆي و دهرگا که ي له و ديوه وه له سه ر خۆي داخست ، له ناوه پراستي زووره که دا وه ستاو به همر دوو ده سني دهه و چاوي داپوشي ، غه لبه غه ليکي هاته بهر گوئ ، گوئ ي زياتر هه لخت دهنگي ته خته و ته قه ي چه کوشي بهر گوئ ده کهوت ، چاوي کرده وه تارمايي ريزي له هاوريگاني خۆي بهرچاو کهوت له گهل تيشکي تالتيکي سبي و بارک له په نجه ره که وه خۆيان ده کرد به زووره که دا ! .
 ديسانه له قوولايسي شه و گاره وه دهنگيکي هاته بهر گوئ :
 « هه مووي سه عاتيکي ماوه .. ته نها بهک سه عات ، دوای نه وه نينر تاريکاي نه به دي همل ديت .. ههنگاوي نا ، به ره و دهرگا که ي نه لقه ريزه که ي کرده وه و دهرگا که ي به دوای خۆيا خسته سه ر پشت ، له و کاته دا دالانه که ي زۆر به دوورو دريژ هاته بهرچاو ، چاوي هه لپري تارمايي لاشه ي هاوريگاني به دي کرد وای به په تي قناره کانه وه نه له رپته وه و زه ف زه ف چاويان برپوه ته نم ! . رای کرده وه بؤ زووره که ي و دهرگا که ي داخسته وه ، پئ نه وي هه ست به خۆي بکات پشتينه که ي له پشتي کرده وه و چوه سه ر کورسي بهک سه ريکي پشتينه که ي به بنميچه که وه به سه ته وه سه ره که ي تريشي له ملي خۆي نالاند ، نينجا سووکي شه قتيکي له کورسي به که ي ژير پئ ي خۆي

همل داو هر نهونده ههسی کرد
ملی دا دانه کس و گهر مایس بهک
سرتاپای دهم و چاوی دانه گری . .
نهمه دوا بین ههستی بوو پچی مایوو
نیتیر به به کجاره کی مال ناوایی له ژبان
کرد ! .

(۲)

له و لایشه وه کابرابالا
به رزه که ی تر ، که له بهر دهمی (سرا)
که دا له هاوریکه ی جیا بژوه ، هر
وه کو نهو له بهر خۆبه وه که و ته
لیکدانه وه .

« باشه بۆ نیتیمه ی ترسنۆکیان بۆ
نهم کاره هه لێژارد ؟ نه وه تا نیتیمه
ههر دو کمان رهنگمان زهره
هه لگه راوه نه وه نه بوو ههر دو کمان
هیزی نه وه مان تیا نه مابوو توند
دهستی به کتر بگوشین و باوهش به
به کتر دا بگهین ، کاتێ سهر له نیتواره
له به کتری جیا بووینه وه .

نیتجا شانیکه هه لته کاند . .
« له بهر نه وه ی ترسنۆک بووین بۆ به
نهم کاره یان به نیتیمه سپارد ، دلنیا
تیا بیا سهرناکه وین نهبی دان
به وه بیدا بنیم ژبان خۆشه ، رهنگه
سه بێنچ نهم وهخته به سهر نهم
دنیا به وه نهمینم .

« بۆ دهستم دایه نهم کاره ؟ جیم
دهست نه که وئ ؟ »

« نهو چیته ؟ نهم بچ وره بهت لهچی ؟
ههروه گو به کتێ له ته نیشته وه
برواتو نهم قسانه ی بۆ بکات نهمیش
له داخانا توند لیتوی خۆی به به که وه
نووساند .

« ترس و لاوازی ! نهمه هه موو که سنج
له ناوچه وانێ نه نو سراوه ! .

سه بێنچ خۆر هه ل دئ ،
لاشه کهم به پارچه پارچه کراوی
به سهر زه و ی دا رانه کیشن
« رهنگه وایش بچ ، جا چمی تیا به

خۆ تو له پیتناوی بیرو باوه ریکه ی
پیرۆزدا دهمی ! »

« مردن له پیتناوی بیرو باوه ردا
کاریکه په سنده به لام چ سوودیکه
منی تیدا به ؟ .

« به هر حال تازه خه نجه رێ له
کیلان دهر به پیترو شووره بیه
بخه رته وه جچی خۆی ! تازه هر
نهبی نهم نامانجه بیه سه سهر قیرو سیا
چیش نهبی با ، بچ !

هر له کاتانه دا نوتومبیلکی
تازه مۆدیلی جوان به لایا فرکه ی
کردو کومه لێ نافرته و پیاویشی
تیا بوو هه موو باوهشیا ن کردبوو به
به ک داو قاقایان ده که بشته
که شگه لانی فه لک ! .

هه ناسه به کی ساردی هه لکیشا
« نهمانهش ناوا نهمین ! »

« هر چه نده ده میتکه دکم بۆ نافرته
و خواردنموو نوتومبیل لێ نه داتدا »

به خه یال خۆی هاوریشه
ریزی به کتێ له و پیاوانه ی ناو
نوتومبیله که وه و وورده وورده
دهستی به ناو له شه گهرم ونهرمه کانی
نافرته کان دا گهیرا . .

« نای که گۆرانیکی سهیره ! »
ههستی به لهزه تیکه خۆش ده کرد
کاتێ له بهر خۆبه وه نهم قسانه ی
ده کرد .

« بۆ دوا جار نهم شاره ده بینمه وه ،
نای چند دلنیا بوم ، تو بلتی
جاریکی تر دلنیا بیه وه ؟ » .

« له هیجه خۆم خسته نهم داوه وه
هه ف نه بوو له کاره دا به شداری
بکم » له گه ل نهم هه موو
بیر کردنه وه ی دا ههستی به ترستیکی
مهزن ده کرد ، هه موو له شی به جاری
هاتبوه له رزین و جۆقه ی
بچ کهوتبوو ، وای ههست ده کرد
هه ر دوو دهستی بوونه ته پارچه به ک

سه هۆل و مه بوون !
« نه ده بوو له کاره دا به شداریم
کر دابه ، هه ف نه بوو هیچ کلوجن
له کاره دا به شداریم . »

« نهمگرن و تیرو پهرم له سنج دهمه و
له شم وونجر وونجر ده کهن ! »

وهک له دواوه به کتێ پراوی بنچ
بۆ به گوری دابه خۆی و تاهیزی
تیدا بوو پای کرد ، که ناو پرسی
دایه وه که سی به دواوه نی به ،
نه وه ستا ، زیاتر تاوی به خۆی دا .
« بۆ کوئ ده رباز دهم ؟ هه ر
نهم مۆزنه وه . »

« ده رباز بوونم بۆ نی به »
« نای چند کابراهه کی که وجم ! »

سهیریکی نهم لاو نه ولای خۆی
کرد .

« بهک ریکات له بهره ، نه توانی
ببگیرته بهر »

« تازه خه نجه له کیلان دهرهاتوه ،
هیچ هیوا به کم به دهسته وه نهماوه ،
خۆبیشم و هاوریکانیشم تازه
که وتونه ته داوه که وه »

« رهنگه هاوریکانت له پیتناوی تودا
که وتبه نه داوه که وه ، به لام تو نه توانی
خۆت رزگار بکهیت . »

« نهمه یان رزگار بوونیتکی
ناشایستانه به ! »

« به لام ژبان سه ره پای هه موو
ناله یار به کیشی هر خۆشه ! »

« ژبان هر چۆنچ بچ هر ژبانه . »

نهمزانی کام ریکابۆ (مه خمره) که ی
نریک نه فاته وه ، بۆسه وورده
ورده ملی نهو ریکابه یانی گره بهر و
بچ نه وه ی بیر له هیچ شتیکی تر
بکانه وه به ره و نه وئ ملی نا ! .

